

ת"פ 17200/12/15 - המבקשת 2 / המאשימה: סבטי ירמי, מדינת ישראל נגד המשיב/הנאשם: גרשון אמבא - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17200-12-15 מדינת ישראל נ' אמבא
תיק חיצוני: 529684/2015

בפני כב' השופט ד"ר יובל ליבדרו
המבקש 1: המבקשת 2 /
המאשימה:
נגד
המשיב/הנאשם: גרשון אמבא - בעצמו ע"י ב"כ עו"ד לימור חזן רוט.
סבטי ירמי ע"י ב"כ עו"ד אטיאס שאול מדינת ישראל

החלטה

1. לפניי בקשה של נפגע העבירה (להלן: "המבקש 1") לבטל את הסדר הטיועון אליו הגיעו המאשימה (להלן: "המבקשת 2") והנאשם (להלן: "המשיב"). לחלופין מונחת לפניי בקשתם המשותפת של שני המבקשים הנ"ל (להלן: "המבקשים") לאפשר למבקש 1 להעיד מטעם המבקשת 2 במסגרת הטיועונים לעונש.

2. להלן בקצירת האומר עיקרם של דברים.

בהכרעת הדין מיום 10.07.16 קבעתי כי המשיב ביצע עבירה של תגרה שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן בשנית, זאת לאחר שהצדדים הציגו בפניי הסדר טיועון שלא כלל הסכמה עונשית, לפיו המבקש הודה בכתב אישום מתוקן ונשלח לקבלת תסקיר שירות המבחן, לצורך בחינת שאלת הרשעתו. המבקשת 2 הבהירה בדיון כי היא עומדת על הרשעת המשיב אך תשקול עמדתה לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן.

על פי הודאת המשיב נקבע כי זה ביצע את העבירה שיוחסה לו (בכתב האישום המקורי יוחסו לו עבירות של איומים, תקיפה סתם ופציעה כשעברין מזויין).

יוער, כי בכתב האישום המתוקן בשנית, בו הודה המשיב, צוין כי אף כנגד המבקש 1 הוגש כתב אישום בו יוחסה לו עבירת תקיפה בגין האירוע המתואר בכתב האישום המתוקן בשנית (שבו הודה כאמור המשיב).

3. ביום 20.10.16 הגיש המבקש 1, באמצעות בא כוחו, בקשה לבטל את הסדר הטיועון אליו הגיעו המבקשת 2 והמשיב, ולאפשר לו להשמיע את עמדתו בפני בית המשפט בעניין זה. המבקש 1 הלין כי התובע, שייצג

את המבקשת 2, סירב לאפשר לו לעיין בחומר החקירה וסירב לאפשר לו להשמיע את עמדתו בדיון בו הוצג הסדר הטיעון (ביום 10.07.16).

בדיון שהתקיים ביום- 05.01.17 חזר ב"כ המבקש 1 על הבקשה לבטל את הסדר הטיעון והבהיר כי הוא מבקש שהמבקש 1 ישמיע את עמדתו ביחס לאירוע.

4. המבקשת 2 (היא המאשימה) הודיעה בדיון מיום 5.1.17 כי לאחר ששוחחה עם ב"כ המבקש 1 היא מבקשת שלא לבטל את ההסדר אליו הגיעה עם המשיב.

יחד עם זאת ביקשה המבקשת 2 לאפשר למבקש 1 להשמיע את דברו בפני בית המשפט (במקום הגשת תצהיר נפגע עבירה).

המבקשת 2 אף ביקשה כי יתאפשר לה להגיש תעודות רפואיות ותמונות מהחבלות של המבקש 1 במסגרת הראיות לעונש.

5. ב"כ המשיב, בתגובתה בכתב ועל-פה, עתרה לדחות את הבקשות.

ב"כ המשיב טענה כי בקשת המבקש 1 אינה נתמכת בהוראות החוק, והפנתה בעניין זה לסעיף 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א - 2001 (להלן: "חוק זכויות נפגעי עבירה"), המאפשר לנפגע עבירה להביע את עמדתו בפני התביעה בלבד. ב"כ המשיב הוסיפה כי בפני נפגע העבירה עומדת האפשרות למסור הצהרה לתביעה על הנזקים שנגרמו לו על מנת שזו תגיש אותה לבית המשפט.

ב"כ המשיב טענה לשיהוי בהגשת בקשת המבקש 1, וציינה כי חלפו מעל ל-4 חודשים מיום הדיון בו הוצג הסדר הטיעון ועד למועד בו הוגשה בקשת המבקש 1 לבטל את הסדר הטיעון.

ב"כ המשיב הוסיפה כי המבקש 1 עצמו נכח בדיון בו הוצג ההסדר בפני בית המשפט (אשר היה קבוע מלכתחילה לשמיעת ראיות, אליו הוזמן המבקש 1 כעד תביעה).

ב"כ המשיב התנגדה לבקשת המבקשת 2 להעיד את נפגע העבירה ולהציג תמונות ותעודות רפואיות של המבקש 1 (שהוא כזכור נפגע העבירה). ב"כ המשיב הוסיפה כי התמונות אינן חלק מחומר החקירה שהיה קיים בתיק ואין יודעים בידי מי צולמו. עוד הוסיפה ב"כ המשיב כי עמדת המבקשת 2 באשר לראיות לעונש חורגת מהסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים.

6. בדיון שהתקיים ביום 05.01.17 התרתי למבקש 1 לומר דברו בפניי. זה מסר כי הביע את התנגדותו להסדר המתגבש בפני התביעה ביום בו הציג התובע בפניו את הסדר הטיעון. נפגע העבירה הוסיף כי הוא סובל מכאבים שונים כתוצאה מהאירוע המפורט בכתב האישום.

דין

7. לאחר שבחנתי את הבקשות ואת טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את שתי הבקשות.

מצאתי כי אין מקום לבטל את הסדר הטיעון אליו הגיעו המבקשת 2 והמשיב. בנוסף, לא מצאתי לאפשר למבקש 1 להעיד לעונש מטעם המבקשת 2 ותחת זאת, מצאתי לאפשר למבקשת 2 להציג את עמדתו של המבקש 1 באמצעות תצהיר נפגע עבירה.

כמו כן, לא מצאתי לאפשר למבקשת 2 להגיש תמונות או ראיות אחרות שלא נכללו בחומר החקירה מלכתחילה, כראיות לעונש.

הבקשה לביטול הסדר הטיעון

8. סעיף 17(א) לחוק זכויות נפגעי עבירה קובע כי:

"נפגע עבירת מינאואלימות חמורה שקיבלה הודעה לפי סעיף 8(ג) (2) על האפשרות שהתביעה התגייסה להסדר טיעון עם המשיב או על הפרטיו של הסדר טיעון המתגבש עם המשיב או שהתביעה התגייסה להסדר לסגירת תיק עם החשוד או על הפרטיו של הסדר לסגירת תיק המתגבש עם החשוד, זכאישתינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו לפני התובע, לפני קבלת החלטת הבענין" (דגש לא במקור, י.ל.).

כמפורט מעלה, המבקש 1 ציין כי עת נודע לו בפתח דיון ההוכחות אליו הוזמן להעיד כי בכוונת הצדדים להגיע להסדר טיעון, הביע הוא את התנגדותו לכך בפני התובע שייצג את מבקשת 2.

מהוראות חוק זכויות נפגעי עבירה עולה כי אין לנפגע העבירה זכות וטו על החלטות התביעה ביחס לשיקוליה ו/או החלטתה להגיע להסדר טיעון עם הנאשם. בנוסף, לנפגע עבירה אין זכות להביע את עמדתו בפני בית המשפט. לנפגע העבירה עומדת הזכות לקבל פרטים אודות הסדר טיעון המתגבש וכן להביא השגותיו ביחס להסדר הטיעון בפני תובע או גורם ממונה בתביעה.

עמדתו של נפגע עבירה מהווה אך חלק ממכלול השיקולים של התביעה האם להגיע להסדר טיעון עם נאשם אם לאו.

לעניין זה ראו בג"ץ 2477/07 פלוני נ' פרקליט המדינה, פורסם בנבו (להלן: "פס"ד פלוני"):

"על התביעה להודיע לנפגע העבירה דבר קיומה של אפשרות זו מבעוד זמן, וליתן לו האפשרות להגיב עליה, והכל בטרם יוחלט אם לאשר את הסדר הטיעון. אין לנפגע העבירה "זכות וטו" או אפילו מעין "זכות הצבעה" לעניין אישור הסדר הטיעון על ידי התביעה. יתרה מזו, עמדתו של נפגע העבירה לעניין הסדר הטיעון המוצע לא תהווה

אלא חלק ממכלול השיקולים שהתביעה מצווה עליהם לעניין זה והנתונים כמכלול בשיקול דעתה הבלעדי"

כן ראו בג"ץ 2511/09 סוידאן נ' פרקליטות מחוז חיפה (פורסם בנבו):

"... בסופו של יום שיקול הדעת לעניין הסדר הוא של התביעה, שאינה מחויבת לעמדת הנפגע או משפחתו"

9. בענייננו הוצגו בפני המבקש 1 פרטי ההסכם וניתנה לו האפשרות להציג את עמדתו בפני התובע.

בדיון מיום 05.01.17 ציין המבקש 1 בעצמו כי: **"אני הוזמנתי בדיון הקודם להוכחות והבאתי את התמונות והכל, התובע ביקש ממני להסכים להסדר טיעון, אני אמרתי בשום פנים ואופן...אמרתי שאני נגד הסדר הטיעון"** (פרוטוקול מיום 05.01.17 עמ' 14 ש' 27-31).

כאמור, התנגדותו של המבקש 1 להסדר הטיעון מהווה נדבך אחד במכלול שיקולי התביעה לעניין החלטתה האם להגיע להסדר טיעון עם הנאשם או לאו. העובדה כי המבקש 1 התנגד להסדר הטיעון לפני הכרעת הדין ולאחריה אינה מעלה או מורידה מהפררוגטיבה הנתונה לתביעה להגיע להסדר טיעון.

10. בענייננו, נראה כי היה מקום מצד המבקשת 2 לתת למבקש 1 זמן סביר יותר מזה שניתן בפועל כדי שהמבקש 1 יוכל להציג עמדתו בטרם תתקבל החלטה אודות הגעה להסדר טיעון על ידי המבקשת 2 ובטרם זה יוצג בפני בית המשפט, ואולם אין באמור כדי להוביל לביטול ההסדר **בעיתוי זה**.

לעניין זה ראו סעיף 1 לחוק זכויות נפגעי עבירה הקובע כי זכויותיו של נפגע עבירה אין בהן כדי לפגוע בזכויותיהם של נאשמים או נידונים: **"חוק זה מטרתו לקבוע את זכויותיו של נפגע עבירה ולהגן על כבודו וכאדם, בלי לפגוע בזכויותיהם של הנאשמים, נאשמים ונידונים."** (דגש לא במקור, י.ל.).

כן ראו סעיף 21 לחוק זכויות נפגעי עבירה הקובע כי: **"איקיום זכותמהזכויות הקבועות בחוק זה אין בוכשל על עצמו כדי לפסול הליך פלילי..."**

כך גם נקבע בבית המשפט העליון בפס"ד פלוני הנ"ל. במקרה זה עתר נפגע עבירה לביטול הסדר טיעון בשל מחדלה של המאשימה בכך שקיפחה את זכותו להביע את עמדתו טרם הצגת ההסדר בפני בית המשפט. בית המשפט התייחס למשמעות האופרטיבית והמשפטית הנובעת ממחדל זה וקיפוח זכויותיו של נפגע העבירה וקבע כי באיזון בין זכויותיו של נפגע עבירה לזכויות הנאשם יש לתת את הדעת לשלב בו נמצא ההליך המשפטי, קרי בין הסיטואציה טרם הודאת הנאשם והצגת הסדר הטיעון בבית המשפט לסיטואציה בה הסדר הטיעון כבר הוצג בפני בית המשפט והנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום:

"ברור כי נדרשת התייחסות שונה לעניין האיזון הנדרש בכל אחת מהסיטואציות האמורות בין תוצאת הפגיעה בזכות נפגע העבירה (לפי סעיף 17 לחוק) לבין הפגיעה בזכותו של הנאשם. ככל שנימצא במעלה ההתקדמות הכרונולוגית בשלבים הנ"ל, כן יגבר השיקול של העדפת ההימנעות מפגיעה בזכות הנאשם. ככל שנימצא קרוב יותר לתחתית אותו המידרג, כן יגבר השיקול של העדפת תיקון הפגיעה שנפגעה זכותו של נפגע עבירה".

לשאלת העיתוי בענייננו שני מובנים.

ראשית, יש לתת את הדעת לשיהוי בהגשת הבקשה מצדו של המבקש 1, אשר נכח בדיון בו הוצג ההסדר ביום 10.07.16, ואשר הגיש את הבקשה לביטול ההסדר אך ביום 20.10.16, דהיינו **בחלוף למעלה מ- 3 חודשים**.

שנית, כאמור, יש לתת משקל גם לשלב בו אנו מצויים במסגרת ההליך הפלילי. כזכור, בענייננו מדובר בשלב בו הצדדים הציגו הסדר טיעון, בעקבותיו הודה המשיב במיוחס לו וניתנה הכרעת דין. הנאשם הופנה לשירות המבחן, התקבל תסקיר והדיון נקבע לצורך שמיעת הטיעונים לעונש. סבורני כי ביטול הסדר הטיעון מספר חודשים לאחר שניתנה הכרעת הדין תפגע באופן מהותי וקשה בזכויותיו של המשיב לרבות באינטרס ההסתמכות שלו.

פתיחת הדיון בשלב זה של ההליך לאחר ההודאה, עלולה לפגוע לא רק באינטרסים לגיטימיים של המשיב אלא גם באינטרסים ציבוריים רחבים. ביטול הסדר הטיעון בשלב זה בשל עמדת המתלונן עלול לפגוע במוסד הסדרי הטיעון, מוסד שהוא בעל חשיבות גבוהה בשיטתנו המשפטית, באשר נאשמים יחששו להגיע להסדרים שישונו לרעתם בעתיד לאחר שכבר הודו במיוחס להם.

11. לא למותר לציין, כי לפני משורת הדין, התרתי למבקש 1 לומר דבריו בפני בית המשפט, ובאותו דיון חזרה המבקשת 2 וביקשה לעמוד על הסדר הטיעון אליו הגיעה עם המשיב.

למבקשת 2 כגוף מנהלי, שיקול דעת עצמאי, המבוסס על מקצועיותה, ניסיונה וחובותיה המנהליות. למותר לציין כי לא נטען בפני, וממילא לא הוכח, כי המבקשת 2 שקלה שיקולים זרים בהגיעה להסדר הטיעון עם המשיב.

לנוכח כל האמור לעיל, נראה כי אין מקום בענייננו לבטל את ההסדר.

הבקשה להעיד המבקש 1 כעד לעניין העונש

12. מוצא אני לדחות אף את הבקשה השנייה, זו המשותפת למבקשים, לאפשר למבקש 1 להעיד במסגרת הטיעונים לעונש מטעמה של המבקשת 2.

האפשרות למסור פרטים אודות הנזקים הגופניים, הנפשיים או נזקי הרכוש שנגרמו לנפגע עבירה, צריכה להיעשות באמצעות תצהיר, כאמור בסעיף 18(א) לחוק נפגעי עבירה:

"נפגע עבירה זכאי למסור הצהרה בכתב לגוף החוקר או לתובע, על כל פגיעה ונזק שנגרמו לו בשל העבירה, לרבות נזק גוף, נזק נפשי או נזק לרכוש, מסר הנפגע הצהרה כאמור, זכאי הוא שהתובע יביא את הצהרתו לפני בית המשפט בדיון בעניין גזר דינו של המשיב..."

יצוין כי בתגובותיה בכתב ועל-פה, לא התנגדה ב"כ המשיב לאפשרות זו.

13. בענייננו מדובר כאמור בהסדר טיעון. במסגרת ההסדר יש מקום גם "לתיאום ציפיות" באשר למסגרת הטיעונים לעונש, ואין זה ראוי ככלל, להפתיע את הצד השני, ודאי כאשר אין הסדר "סגור" לעניין העונש, כבענייננו.

לעניין זה ראו רע"פ 9718/04 נווארה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו):

"ככל שמדובר בסיטואציה בה לצד כוונתה תביעה לחתום על הסדר טיעון עם הנאשם מתעתדת היא לטעון כי נסיבות מחמירות שלא נכללו בהסדרה טיעון מצדיקות החמרה בעונשו, הרי שאיכותו יתודיעה אלועל כרמרא שובטרם החתימה על הסדרה טיעון. לא ניתן יהיה לקבל מצב בולאחר שנערך הסדרה טיעון ומשהסדר אושר על-ידי בית המשפט, תבקשה תביעה במפתיע על העלות טענות חדשות, גם אם לעניין העונש בלבד, שאפשרוה יומשפיעות על נכונות הנאשם לחתום על הסדרה טיעון לווהיה מודע להן לכתחילה. יתר על כן, גם כשאין מדובר בהליך שבמסגרתו צפוי להיערך בין הצדדים הסדר טיעון, ראוי שהתביעה תידע מראש את הנאשם ואת בית המשפט כי במידה והנאשם יורשע, בכוונתה להביא בשלבה טיעונים לעונש ראיות העשויות להשפיע באופן משמעותי על "צבעה" שלהתמונה הכללית אולהביא להחמרה ניכרת בעונש (כדוגמת עדות של קרבן עבירת מין אוראיות בהתייחס לקיומו של מניע לביצוע העבירה) והיא דרישה לרמת הגינות בסיועו של תובע הכצדלה ליק, ובפרט כמי שמייצג את המדינה והוא מונה על קידום האינטרס הציבורי הרחב, להקפיד על כך"
(דגש לא במקור, י.ל.).

14. בענייננו, כעולה מפרוטוקול הדיון מיום 10.07.16, הדיון בו הוצג הסדר הטיעון בפני בית המשפט, לא צוין כי יותר למבקשת 2 להעיד לעונש את המבקש 1 במסגרת טיעוניה לעונש.

נדמה כי החלטת המבקשת 2 להגיע להסדר בו יוחסה למשיב עבירת תגרה בלבד, תחת העבירות המקוריות שיוחסו למשיב, תוך ציון העובדה כי אף כנגד המבקש 1 הוגש כתב אישום בגין תקיפה ביחס לאותו אירוע ממש, מתיישבת עם העובדה שלא סוכם במקרה זה על הצגת ראיות לעניין נזקו של המבקש 1, על ידי המבקשת 2 במשפטו של המשיב.

נדמה כי העדת המבקש 1 (המתלונן בתיק) במסגרת הטעוניהם לעונש, מקום בו הדבר לא סוכם טרם הצגת ההסדר, אינה מתיישבת אף עם הפרקטיקה המקובלת ויש בה כדי לפגוע במידת מה בעקרון ההגינות ובאינטרס ההסתמכות הלגיטימי של המשיב.

הדבר נכון גם ביחס להגשת ראיות לעונש, שלא סוכם מלכתחילה כי אלו יוגשו בשלב הטעוניהם לעונש, וודאי ביחס לראיות שלא היו קיימות בתיק החקירה עובר להצגת ההסדר.

סיכום

15. לאור כל האמור לעיל, אני דוחה את בקשות המבקשים.

יחד עם זאת, ובשים לב לכך שהמשיב לא התנגד בתגובותיו כי יוגש תצהיר נפגע עבירה, תוכל המבקשת 2 להגיש תצהיר של נפגע העבירה במסגרת טעוניהם לעונש.

קובע דיון לטעוניהם לעונש ליום 5.3.17 בשעה 13:00.

העתק ההחלטה יישלח לצדדים ולב"כ המבקש 1 - עו"ד אטיאס. אף המבקשת 2 תעדכן ב"כ המבקש 1 אודות תוכן החלטה זה.

ניתנה היום, 23 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.